

Praktijkervaringen met milieuvriendelijke maatregelen in de pluimveehouderij

J. Tinholt, bedrijfsleider proefaccomodatie

Het vinden van een balans tussen een beter milieu en een bedrijfszekere en rendabele pluimveehouderij is geen eenvoudige zaak. Dat hiervoor weleens enig leergeld betaald moet worden, moge blijken uit de ervaringen die zijn opgedaan op het pluimveeproefbedrijf te Beekbergen.

Inleiding

Alhoewel het er alle schijn van heeft dat de publieke opinie anders is, toch staat het vast dat er geen bedrijfstak is, die zich zoveel met het milieu bezig houdt als de agrarische sector. Voor de Nederlandse veehouderij gelden daarbij extra moeilijke omstandigheden. Dit vloeit voort uit het feit dat men enerzijds graag wil meewerken aan de verbetering van het milieu, doch anderzijds ook een taakstelling heeft op bedrijfsniveau: het fungeren als voedselproducent voor de consument en actief bezig zijn voor het leveren van een bijdrage aan de nationale economie.

Er worden daarbij nogal eens ervaringen opgedaan die leren dat, daar waar het éne probleem wordt opgelost, er een ander voor in de plaats komt. Ook gebeurt het dat, wat ten goede komt aan het éne aspect, ten nadele is van iets anders. Van bepaalde opgedane ervaringen, zoals bijvoorbeeld met de dakbedekking, de mestafvoer en alternatieve huisvestingssystemen willen we hierbij het een en ander naar voren brengen.

Dakbedekking

Voor de daken van de nieuwe proefaccomodatie te Beekbergen zijn milieuvriendelijke, asbestvrije golfplaten gebruikt. Dat deze platen nog niet van de zelfde kwaliteit zijn als asbestplaten, hebben we intussen kunnen ervaren. Een deel van de nieuwe platen moest binnen een jaar reeds worden vervangen doordat er scheuren in ontstonden. Alhoewel de aannemer en de leverancier voor vervanging van de beschadigde pla-

ten hebben gezorgd, was het toch een minder prettige ervaring. Afgewacht moet nog worden hoe de huidige, niet vervangen platen zich zullen houden.

Mest afvoer

Bij het zoeken naar mogelijkheden voor het beperken van de ammoniak-uitstoot zijn voor de opvang, het transport en de opslag van de mest verschillende systemen in gebruik.

Beginnend met de *batterijstallen* (opfok- en leg-hennen), kunnen we vermelden dat de opvang van de mest op de mestbanden en de droging, door middel van warmte- of waaijbeluchting, naar behoren geschiedt. Met het gesloten mestafvoersysteem (goot met vijzel) en de opslag in een dichte container kennen we echter het probleem, dat de container niet geheel gevuld kan worden. De vullingsgraad ligt daarbij op 70-80%, hetgeen veroorzaakt wordt doordat er met gebruik van de spiraal geen mest in de hoeken komt te liggen.

Voor de *strooiselstallen* is voor het verwijderen van de mest, in samenwerking met een landbouwmechanisatiebedrijf, naar een alternatieve oplossing gezocht. Eén van de uitgangspunten was daarbij dat het mogelijk zou moeten zijn om strooiselmest ook door middel van een gesloten systeem af te voeren en op te slaan. Hierbij diende rekening te worden gehouden met

de diverse aanwezige huisvestingssystemen, de verschillende diersoorten en een veelsoortigheid aan mest. Uit het verrichtte denk-, teken- en constructiewerk is uiteindelijk een "apparaat" tot stand gekomen dat bij een eerste aanzien er misschien wat vreemd uitziet, doch reeds zijn diensten heeft bewezen als: *mestzuiger*.

Alhoewel er na enig gebruik verschillende technische onvolkomenheden verholpen dienden te worden en er enkele aanpassingen moesten worden gemaakt, voldoet de installatie nu goed. Daarbij moet echter wel het volgende worden opgemerkt:

- Het opzuigen van droge, fijne mest gaat zonder problemen. Er is echter een zodanige menskracht voor nodig, dat één persoon dit werk niet continu kan verrichten.
- Grote stukken "plakkerige" mest kunnen met een slang van 10 cm doorsnede niet worden opgezogen. Met behulp van een vijzelbak, voorzien van een kneuzer, die daarvoor speciaal gemaakt is en op de zuigslang is aangesloten, is het mogelijk deze mest stuk te maken en op te zuigen.
- Kleverige, natte mest (bijvoorbeeld van onder de roosters) dient te worden vermengd met strooisel uit de scharrelruimte, teneinde het dichtslibben van de slang te voorkomen.

- Nadat de tank van de zuiginstallatie vol is, dient deze geledigd te worden in een andere container. Gezien de beperkte inhoud van de tank (6m³), dient dit regelmatig te gebeuren, hetgeen enige tijd kost.
- Als bladzuiger heeft de installatie inmiddels ook de nodige diensten bewezen.

Gezien de tot dusverre opgedane ervaringen kunnen we stellen dat, in stallen met kleinere afdelingen, de zuiginstallatie goed voldoet. In Volièrestallen is het mestzuigen zelfs tijdsbesparend en arbeidsverlichtend. Voor grote, gemakkelijk toegankelijke stallen blijft de "Bobcat" echter favoriet.

Alternatieve huisvestingssystemen

Om te kunnen bezien, op welke wijze de pluimveehouderij een bijdrage kan leveren aan de reductie van de NH₃-emissie en het tegengaan van stank of ongewenste geuren, zijn er in de proefaccomodaties verschillende stalinrichtingssystemen, waarvan ondermeer deel uitmaken:

- Verhoogde roostervloeren, voorzien van een luchtdoorlatend doek waarop het strooisel ligt en waaronder een overdrukventilatiesysteem is aangebracht.

*De mestzuiger voldoet goed in stallen met kleinere afdelingen en in Volièrestallen.
(Foto: Misset Pluimveehouderij/Henk Riswick '1)*

- Roostervloeren, met of zonder mestschuiven of mestbanden er onder aangebracht, al dan niet voorzien van een mestbeluchtingsstelsel.

Alhoewel uit het verrichte onderzoek reeds blijkt dat bepaalde systemen een grote bijdrage leveren aan de beperking van de NH₃-emissie, komen we er echter ook problemen tegen, waarvoor nog een oplossing gevonden dient te worden, zoals bijvoorbeeld stof en intern mesttransport.

Stof.

Gedurende de periode dat er dieren in de stal aanwezig zijn, dwarrelt er veel stof rond. Ongewild zal dit niet bevorderlijk zijn voor de gezondheid en het welzijn van dier én mens.

Daarnaast hopen zich onder de verhoogde roostervloer met luchtdoorlatend doek dikke lagen stof op. In een vleeskuikenstal komt bijvoorbeeld een tapijt stof van ± 5 cm op de vloer te liggen, in een kalkoenstal vindt men er zelfs een laag van 10-15 cm. Het schoonmaken van een stal met dit soort systemen is dan ook moeilijk en bijzonder tijdrovend. Alhoewel het gebruik van veel spoelwater dit werk zou kunnen vergemakkelijken, is dit tegenstrijdig met andere beoogde doelstellingen ten behoeve van het milieu: een minder gebruik en minder vervuiling van het

spoelwater. Aanvankelijk dachten we dat de strooisel/mestzuiger ook stof zou kunnen opzuigen; dit bleek echter niet mogelijk daar de luchtfilters verstopt raakten.

Er wordt nu naar een mogelijkheid gezocht een oplossing voor dit probleem te vinden.

Intern mesttransport

Hieronder verstaan we de wijze waarop de mest vanuit de stal naar buiten wordt gebracht.

In de batterijstallen gebeurt dit d.m.v. een dichte goot, welke voorzien is van een spiraal. Bij de alternatieve huisvestingssystemen dient dit nog handmatig te gebeuren. Echter is dit meer een probleem van financiële dan van technische aard.

Conclusie

Ook in de pluimveesector is het signaleren van knelpunten en het zoeken naar oplossingen een proces dat steeds doorgaat.

Problemen van algemene aard (zoals het milieu) en die van het eigen welzijn (het bedrijf) hebben daarbij een hoge prioriteit. Hiervoor zal de nodige inventiviteit steeds aanwezig dienen te blijven. □

Via een gesloten mestafvoersysteem (goot met vizel) komt de mest uit de leghennenstal in een dichte container terecht.